

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Manolo Adarraga Elizaran Txokolo

*Hernani,
Gipuzkoa
(1932)*

Aurkibidea

Biografia

Hernaniko Kale Nagusiko 46.ean jaio zen, Adarraganean. Aita eta ama, biak Hernanikoak zituen. Birraitona kontrabandista omen zuen eta andregaiari ezkontzeko eskatu zionean, hark zuen ofizioa uzten ez zuen artean ez zela ezkonduko esan ondoren, gozogile izateko ikastera joan zen bere birraitona Toledora. Berak sortu zuen Hernaniko Adarraga gozotegi famatua, oraindik ere horretan diharduena. Manolok Portalez kanpoko eskolan ikasi zuen eta Biterin ere bai geroago. Batxilergoa egitera Donostiara ere joan zen eta ingeniari industrialara izateko ikasketak egin zituen Madrilan. Gazte garaian familiarik zetorkion kiroleko afizioa garatu zuen eta korrika, futbolean, eta batez ere errugbian ibili zen. Ezkondu eta bi alaba zituela, Santo Domingon lan egiteko aukera sortu zitzaion eta han bizi izan ziren denak bost urtez. Hirugarren alaba han jaio zen eta handik itzuli zirelarik, geroztik Hernanin bizi izan dira.

Zintak

HER-038

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Ansa, Ainhoa
- **Data:** 2010-05-18
- **Iraupena:** 98 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Birraitona kontrabandista eta gozogilea

- **Erref:** HER-038/002
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:01:10. **Bukatu:** 00:03:39

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

Birraitona kontrabandista zuen, Andoainen jaioa. Andregaiak eskatu zion ofizioa alda zezala, ezkondu nahi bazuen. Gozogile izatea erabaki zuen orduan. Garai hartan gozogileek harreman handia zeukaten elizarekin eta gozokiez gain, kandelak ere egiten zituzten. Aitak kandelak eskuz nola egiten zituen azaltzen du.

2. Birraitonaren gozogile ikasketak

- **Erref:** HER-038/003
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:03:39. **Bukatu:** 00:05:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Birraitona Toledora joan zen turroia egiten ikastera. Turroia arabiarrek egiten zuten jakia zen. Toledo inguruan almendra eta azukrearekin egiten zuten; Valentzian, berriz, almendra eta eztiarekin. Handik Parisera joan zen pastelak egiten ikastera. Belaunaldiz belaunaldi transmititu dute ofizioa.

3. Logroñoko Adarraga frontoiari izena eman ziona

- **Erref:** HER-038/005
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:07:30. **Bukatu:** 00:09:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:

<p>Etxean kirolari handiak izan dira. Logroñoko Adarraga frontoiari izena eman zion osabaren biografia kontatzen du.</p>

Transkripzioa

- Aizu, zuen etxia, Adarragaenea, nahiko bereziya izango zan? Edo ez? Inportantia...

- Bai, bai, bai, bai, bereziya zan, bereziya zan. Bueno, ordun, ez dakit, [...] gutxi zan. Geo, kiroletan-ta asko ibiltzen zan ta... osea, hor kirolak beti familiyan izan deu, jo, asko. Ba, hara: bat, Logroño frontoia Adarraga izena du, eta hoi ni jaio nintzan etxian jaio zan, hernaniarra. Karrera ingeniero bukatu zun ta juan zan Logroñora lanea. Ta hango nere izeba Matildekin ezkondu zan. Ta nik ez nekin! Nik uste nun Logroñokua zala. Bueno, nik uste nun Donostiakua zela, baiño ez, Hernanin jaiyua da, jaiyua zan. Eta, bueno, oain bi seme izan zuten, Javier Mari ta Matilde, ta bueno. Horrek... pelotan-ta ibiltzen zan, bueno pelotan, bizikletan ta danetan. Eta Pariseko olinpiadetan -ez dakit ze urtetan, mila ta [bederatziehun] ta hamabi,

hamabigarren urtean o, uste det, bueno, gutxi gorabehera- joan zan harea. Eta ordun zan nola... kirol... olinpadetan -ez dakit ze izena dute-, exhibizio bezala, baiño txapelketa egiten zan, eta txapeldun gelditu zan. E? Txapeldun gelditu zan, munduko txapeldun. Bueno. Baiño... Horrek... joan zan gero, bueno, han Logroñon, Logroñon, fundatu zun hor txirrindularien federaziyoa, Errioxakoa, eta baita ere pelotakoa. Ta oain, ba, hil zanian, egin zioten izena jarri frontoiyai, eta, han, ni ez naiz frontoi hartara jun, baiño han bere estatua bat o badauka.

- Osaba hala?

- Osaba, nere aittaren anaia.

- Lehengusuk eta [...].

- Bai, puf, pill, bai...

4. Senide kirolari ezagunak

- **Erref:** HER-038/006
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:09:54. **Bukatu:** 00:12:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Txirrindularitza
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

Manoloren osaba Luis txirrindularitzan euskal-nafar txapeldun izan zen. Hamabi seme-alaba izan zituen. Alabetako bat saskibaloian Espainiako txapeldun izan zen; Tito Irazustaren ama zen. Emakumeak atletismoan aritzea ez zegoen ondo ikusia.

5. Lehengusua pertikarekin txapelketetan

- **Erref:** HER-038/008
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:15:36. **Bukatu:** 00:17:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

Bere lehengusu batek pertikarekin lortutakoak aipatzen ditu.

6. Hernani futbol taldearen sorrera

- **Erref:** HER-038/011
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:20:52. **Bukatu:** 00:22:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:

Aita futbol taldearen sortzaile izan zen. Bilerak non egiten zituzten kontatzen du. Adarraga txokolategia non zegoen kontatzen du.

7. Gipuzkoako kupelik handiena

- **Erref:** HER-038/012
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:22:49. **Bukatu:** 00:25:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Sagardoa egiten zuten. Tolare bat zeukaten eta sagardotegi pare bat ezagutu ditu Manolok. Tolarea deskribatzen du. Garai batean Gipuzkoako kupelik handiena izan zutela dio. Astebetean txotxean dena saldu zela esaten omen zuen bere aitak.

8. Sagardoaren fermentazioa atzeratzeko teknika

- **Erref:** HER-038/013
- **Iraupena:** 0:04:37. **Hasi:** 00:25:21. **Bukatu:** 00:29:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Fermentazioa atzeratzeko modua asmatu zuen aitak. Nola egiten zuen deskribatzen du. Horrela azken sagardoa aitak izaten zuen. Inglaterrako Bulness etxean fermentazioa nola bideratzen zuten kontatzen du.

9. Toka eta sagardo errondak apustuan

- **Erref:** HER-038/015
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:30:45. **Bukatu:** 00:32:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Sagardo asko saldu zuen umetan txotxean. Sagardotegi kanpoaldean toka jartzen zuten eta sagardo erronda izaten zen askotan apustua.

10. Hernaniko bolatokiak

- **Erref:** HER-038/016
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:32:03. **Bukatu:** 00:33:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

Bolatokian Manoloren aitagarreba eta koinatua ibiltzen ziren. Ze bolatoki zeuden aipatzen du: Txapelandikoa, Sorgintxulo...

11. Eskolatik eskolara

- **Erref:** HER-038/018
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:35:02. **Bukatu:** 00:37:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Agustina Martikorenarekin Fuera Portalesen ibili zen. Gero Presen maistrarekin ibili zen eta azkenik Biterin. Biterin zein irakasle izan zituen kontatzen du. Bederatzi urterekin Sagrado Corazonera joan zen Donostiara, zazpi urtetako batxilergoa egitera. Gero errebalida egiten zuten.

12. Zaragozan batxilergoa ikasten

- **Erref:** HER-038/019
- **Iraupena:** 0:04:31. **Hasi:** 00:37:54. **Bukatu:** 00:42:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Zaragozan urtebete pasatu zuen batxilergoko azken kurtsoa ikasten. Lehenengoz paisaia hura ikusi zueneko gogoan du. Nolako bizimodua zeukan kontatzen du. Pasarte barregarri bat kontatzen du. Zaragozan hasi zen futbolearen eta korrika.

13. "Zubien arteko buelta" lasterketa

- **Erref:** HER-038/022
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:47:47. **Bukatu:** 00:50:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

Donostian lasterketa bat izaten zen, "Zubien arteko buelta". Ibilbidea zehazten du. Bere lehengusu Bernardino bigarren geratu zen eta Manolo 63. postuan, hamaika urterekin. Urtero parte hartuz, hamabost urterekin bigarren geratu zen.

14. Añorgako lasterketan txapeldun

- **Erref:** HER-038/023
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:50:14. **Bukatu:** 00:53:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Beste kirol batzuk

Laburpena:

San Pedro egunez izaten zen Donostiako lasterketa. Karmen eguneko Añorgako lasterketari buruzkoak kontaktzen ditu. Hura berak irabazi zuen. Anekdotak bat kontaktzen du. Añorgako lasterketa irabazi zuenean, kafetera elektrikoa eskuratu zuen. Julian Rezolak banatu zituen sariak.

15. 1949ko futbol txapelketa Hernanin

- **Erref:** HER-038/024
- **Iraupena:** 0:04:18. **Hasi:** 00:53:51. **Bukatu:** 00:58:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Futbola

Laburpena:

Zaragozatik bueltan, 1949an txapelketa antolatu zuten hilerri zaharrear. Txapelketaren ostean Hernaniko futbol taldea osatu zuten eta Andoainen jokatzeko zuten. "Ocho onzas" futbol taldea etxeko artean osatu zuten txapelketarako. Zelaia halamoduzkoa zen. Ingurua deskribatzen du.

16. Bizimodua bizkorregi aldatzen

- **Erref:** HER-038/026
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 01:00:50. **Bukatu:** 01:01:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Hernani aldatu egin dela dio. Bizimodua bizkorregi aldatzen ari dela uste du, pentsatzeko astirik izan gabe.

17. Dominikar Errepublikan lanean bost urtez

- **Erref:** HER-038/027
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 01:01:31. **Bukatu:** 01:06:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

Ameriketara bost urtez lan egin zuen. Aurretik Maltzerreka kooperatibari ibili zen (Bergaran) eta ondoren CAFen. Dominikar Errepublikara joateko aukera sortu zitzaion eta emaztea eta bi alabekin joan zen. Han lanean gustora aritu zen bost urtez. Anekdotak bat kontaktzen du.

18. Informatikaren hastapenak

- **Erref:** HER-038/029
- **Iraupena:** 0:05:24. **Hasi:** 01:08:38. **Bukatu:** 01:14:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak

Laburpena:

Dominikar Errepublikan informatikako ikastaroa egin zuen. 1970etik 1975era bitartean egon zen herrialde hartan. Informatikako hastapenak nolakoak ziren kontatzen du. Bizimodua zein bizkor aldatu den azaltzeko jarri du adibidea.

19. Etxean beti euskaraz

- **Erref:** HER-038/031
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 01:14:58. **Bukatu:** 01:18:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

1932an jaioa da. Bera jaio eta hurrengo egunean lehenengo aberri eguna egin zen. Etxean beti euskaraz egiten zuten baina gerraz geroztik, kalean erdaraz egin behar izaten zen. Aita Adarraganekoa zen eta ama Andrekalekoa. Eskola erdaraz zen.

20. Hizkuntza ohiturak lagunartean

- **Erref:** HER-038/033
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 01:21:22. **Bukatu:** 01:22:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Ikasketak erdaraz egin zituen. Lagunartean euskaldunen artean erdaldunen bat agertzen bazen, denek erdaraz egiten zuten. Erdaraz gehiago egin izan du.

21. Gerra garaian Hernanin

- **Erref:** HER-038/036
- **Iraupena:** 0:04:52. **Hasi:** 01:28:01. **Bukatu:** 01:32:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra garaia Hernanin pasatu zuen. "Gorriak" etorritakoan, Pagoagako eskolan

babestu ziren eta astebete inguru pasatu zuten. Handik etxeratu eta denda hankaz gora aurkitu zuten. Etxea ere zulatuta topatu zuten. Frankistak etorri zirenean, bi militar egon ziren Manoloren etxean.

Adarraga Elizaran, Manolo | ahotsak.eus Orr.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-06-04

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com